

Regionkontoret
Avdelningen för social hållbarhet
Karin Jansson
Strateg social hållbarhet

Kungsbackanämnden

Friskvårdsgrupp för barn 5 - 9 år med fetma

Förslag till beslut

Kungsbackanämnden beslutar att

- Avsätta 145 000 kronor 2018 och 185 000 kronor 2019 - totalt 330 000 kronor till en projektledartjänst för att kunna upparbeta och genomföra en friskvårdsgrupp för barn 5 - 9 år med fetma under 2018 och 2019. Detta under förutsättning att Kungsbacka kommuns nämnd för Fritid & Folkhälsa beslutar om att avsätta motsvarande medel.

Sammanfattning

Fetma är ett växande problem i Sverige som ofta leder till en försämrad livskvalitet för individen och till stora ekonomiska kostnader för samhället. I Kungsbacka finns cirka 660 barn med fetma i åldrarna 0 - 17 år. 200 av barnen har läkarkontakt med anledning av sin fetma. 50 av dessa barn är under nio år. Tidiga insatser bland barn och unga är extra viktigt då studier visat att övervikt och fetma hos barn ofta blir bestående; 80 procent av barnen med övervikt och fetma behåller sin övervikt i vuxen ålder. Ny forskning visar att störst behandlingseffekt av övervikt och fetma ses om insats påbörjas i åldern 6-9 år.

I Kungsbacka finns idag verksamheten Friskvårdsgruppen för åldersgruppen 9 - 18 år. Verksamheten drivs av Region Halland och Kungsbacka kommun gemensamt. I verksamheten arbetar man med barn och deras anhöriga utifrån ett helhetsperspektiv. I Kungsbacka ses ett behov av att också arbeta med åldersgruppen 5 - 9 år på samma sätt som i verksamheten Friskvårdsgruppen. För att kunna genomföra och utvärdera en friskvårdsgrupp riktad till barn 5 - 9 år görs bedömningen att det behövs en tjänst på 75 % under två års tid. Verksamheten planeras genomföras och finansieras i samverkan mellan Region Halland (lokal nämnd i Kungsbacka) och Kungsbacka kommun under förutsättning att erforderliga beslut fattas.

Bakgrund

Fetma är ett växande problem i Sverige som ofta leder till en försämrad livskvalitet och hälsoproblem för individen och till stora ekonomiska kostnader för samhället. Enligt Världshälsoorganisationen är Sverige ett av de länder där fetman ökar snabbast. 2030 beräknas 26 procent av männen och 22 procent av kvinnorna i Sverige ha fetma. Ur hälsosynpunkt är det farligare att utveckla fetma som barn än senare i livet. Tidiga insatser bland barn och unga är extra viktigt då studier visat att övervikt och fetma hos barn ofta blir bestående; 80 procent av barnen med övervikt och fetma behåller sin övervikt i vuxen ålder. Ny forskning visar att störst behandlingseffekt av övervikt och fetma ses om insats påbörjas i åldern 6 - 9 år. Kan ett barn bli frisk från fetma så minskar risken för hjärt- kärlsjukdom, endokrina besvär såsom tidigarelagd pubertet och framtida infertilitet, diabetes typ 2, psykosociala besvär såsom depression, neurologiska besvär såsom huvudvärk, ledbesvär, sömnbesvär och astma.

I Halland har cirka 2280 barn i åldern 0 - 17 år fetma. I Kungsbacka finns det cirka 660 barn med fetma i åldrarna 0 - 17 år. 200 av barnen har läkarkontakt med anledning av sin fetma. 50 av dessa barn är under nio år. Många av barnen har även neuropsykiatriska funktionsvariationer vilket gör att de har ännu större behov av stöd.

Friskvårdsgruppen för barn 9 - 18 år med fetma

Friskvårdsgruppen för barn med fetma i åldern 9 - 18 pågick som projekt i Kungsbacka mellan 2008 och 2010. Projektet finansierades av Region Halland (dåvarande regionförbundet) med 200 000 kronor och Kungsbackanämnden (då tillhörande Landstinget Halland) med 200 000 kronor.

Efter den inledande projektfasen övergick projektet i ordinarie verksamhet. Kungsbacka kommun driver idag tillsammans med Region Halland (barnmottagningen på Kungsbacka sjukhus) verksamhet för barn med övervikt och fetma i åldrarna 9 - 18 år. Verksamheten syftar till att skapa en bättre upplevd och faktisk hälsa genom att skapa en varaktig livsstilsförändring och se till hela barnets livssituation. Deltagarna erbjuds att ingå i en gruppverksamhet med aktiviteter som stimulerar till rörelseglädje och stärker barnens självkänsla. Barnen behöver få ha roligt, ingå i en gemenskap och vara delaktiga. Det handlar om att röra på sig på ett roligt sätt och samtidigt få nya vänner.

Exempel på aktiviteter som ingår är simning, ridning, gymträning, matlagning samt lägerverksamhet. De aktörer som samarbetar kring barnen är barnläkare, dietister, hälsopedagoger, ungdomskonsulenter, skolsköterskor, skolkuratorer, idrottslärare, familjestödsteam, idrottsföreningar och företag. Samverkan sker på bred front med barnet i fokus.

Effekter av arbetet med friskvårdsgruppen har mätts genom hälso- och sjukvårdens statistik samt genom kvalitativa utvärderingar. Resultaten visar på sänkt ISO BMI, att barnen fått ett nytt sammanhang och nya vänner, att de fått rörelseglädje och att de barn som haft svårt att få godkänt i ämnet idrott och hälsa har fått hjälp till att få ett godkänt betyg.

Friskvårdsgrupp för barn med fetma, 5 - 9 år

Ett behov finns av att rikta friskvårdsgruppens insatser till yngre barn än vad som görs idag. Det finns idag 50 barn under nio år inskrivna på Barnmottagningen i Kungsbacka och forskning visar att behandlingseffekten är störst om insatser påbörjas i åldern 6 - 9 år.

Ett tvåårigt projekt bedöms behövas för att upprätta en struktur och genomföra en testperiod. Projektet kommer att rikta förebyggande och behandlande åtgärder till barn i åldern 5 - 9 år med identifierad övervikt och fetma. Fokus ligger på att uppmuntra samt stötta barnen och deras vårdnadshavare. Detta främst genom fysisk aktivitet, motiverande samtal, näringslära samt föräldrastöd.

Arbetet kommer att bygga på samordnade insatser från flera olika instanser med olika professioner. Inom kommunen sker samarbete mellan förvaltningen Kultur & Fritid, förvaltningen För- och Grundskola samt förvaltningen Individ & Familj. Kommunen kommer att driva arbetet i nära samverkan med Region Halland genom Barnmottagningen på Hallands sjukhus Kungsbacka. En annan viktig samarbetspartner är föreningslivet i kommunen.

15 stycken på Barnmottagningen inskrivna barn med fetma i åldern 5 - 9 år och deras vårdnadshavare kommer att delta i verksamheten under ett och ett halvt år.

För att det ska vara möjligt att genomföra projektet bedöms en person behöva anställas under två års tid på en anställningsgrad om 75 %.

Mål

Målsättningen med verksamheten är att man ska upparbeta och genomföra en friskvårdsgrupp för barn i åldern 5 - 9 år med fetma. Målet är att minst 15 barn ska nås av insatsen.

Projektet kommer bidra till att utjämna hälsoskillnader genom att ge anpassat stöd till barn med fetma tidigt i livet och på så sätt bidra till en ökad fysisk och psykisk hälsa. Genom tidiga riktade insatser till denna grupp kan hälsoskillnaden mellan normalviktiga och feta barn i Kungsbacka minska.

Delmål

- Barnen ska minska sitt ISO BMI.
- Barnen ska uppleva en förbättrad fysisk hälsa
- Barnen ska uppleva en förbättrad psykisk hälsa
- Barnen ska känna rörelseglädje under aktiviteterna
- Föräldrarna ska känna sig stärkta i sin föräldraroll

Utvärdering

Mätbara resultat kommer att finnas att tillgå i Barn Obesitas Register i Sverige (BORIS). I BORIS finns sjukdomshistorik om barnen som är inskrivna på barnmottagningen och som kommer att erbjudas att vara med. En enkät framtagen av forskare på Göteborgs universitet kommer att användas för att mäta barnens självupplevda hälsa. En enkät riktad till vårdnadshavare ska tas fram med fokus på

hur de upplevt projektet och eventuella effekter av deras och barnets medverkan.

Framtid

Vid positivt resultat är ambitionen att arbetet med barn med fetma 5 - 9 år ska ingå i Kungsbacka kommuns ordinarie verksamhet.

Ekonomi

Projektledare 75 % 2 år: 620 000 kronor

Kringkostnader 2 år: 40 000 kronor

Totalt: 660 000 kronor

Kostnaderna fördelas lika mellan Kungsbacka kommuns nämnd för Fritid & Folkhälsa och Kungsbackanämnden.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet innebär att Kungsbackanämnden avsätter 145 000 kronor av 2018 års budget samt 185 000 kronor av 2019 års budget. Detta under förutsättning att ett lika stort belopp avsätts av nämnden för Fritid & Folkhälsa i Kungsbacka kommun.

Dessa medel kommer användas till att anställa en projektsamordnare som kommer att arbeta 75 % under en tvåårsperiod.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Biträdande regiondirektör

Katrin Håkansson
Nämndtjänsteman

Beslutet ska skickas till

Nämnden för Fritid & Folkhälsa, Kungsbacka kommun
Avdelningen för ekonomistyrning och uppföljning